

УДК 334.02

Д. М. Вировська

*студентка 4 курсу, фінансово-економічного факультету**Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи», Україна*darya.vyrovskaya@gmail.com

ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ СЛУЖБИ КОНТРОЛІНГУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Концепція контролінгу сформувалась у межах регулювання системи управління підприємством. Першочергово вона виникла на базі розвитку контролю в системі управління підприємством. Не менш важливе значення на сьогодні контролінг має в системі економічної безпеки підприємства та у питаннях зручності подання фінансової звітності до державних органів. Розвиток теорії контролінгу відображено в працях як зарубіжних вчених, так і вітчизняних: В.А. Верба, М.Г. Чумаченко, В.В. Сопко, О.С.Картачева, О.В. Ілляшенко та інші.

На сьогодні актуальним є доопрацювання методик побудови служби контролінгу на кожному конкретному підприємстві, адже від її побудови залежить результативність, координація мети різних рівнів управління, засоби та методи їх реалізації.

На сьогодні підприємствам потрібні ідеї, технології та способи, які можуть оптимізувати подання звітності, інвестиції, виробництво продукції, надання послуг, їх продаж, розрахунки зі споживачами, постачальниками, банками, аналіз фінансової та виробничо-господарської діяльності і інше. Тому зростає інтерес до нових систем управління, які допоможуть більш ефективно розміщувати інвестиції, організувати процеси збуту та комплектації, по-новому підійти до питань раціонального використання обладнання, підвищити економію й ефективність витрат, оптимізувати технологію продаж і закупок, забезпечити управління фінансово-економічною безпекою.

Проблема забезпечення безперервності розвитку підприємств та організацій у ринкових умовах ставить перед підприємцями головне питання: як здійснювати управління в умовах динамічного й невизначеного середовища.

У ринкових умовах господарювання питання розробки стратегії і тактики організації обліку відіграють особливу роль при прийнятті управлінських рішень. Тут особливо важливим стає контролінг. За його допомоги управління можливо удосконалити шляхом інтеграції і спрямування діяльності різних служб і підрозділів підприємства на оперативні і стратегічні цілі[1].

Контролінг забезпечує виконання таких функцій:

- координація управлінської діяльності з досягнення цілей підприємства;
- інформаційна і консультаційна підтримка прийняття управлінських рішень;
- створення і забезпечення функціонування загальної інформаційної системи управління підприємством;
- забезпечення раціональності управлінського процесу [3];

Узагалі, можна сказати, що підприємства мають необхідність в контролінгу з таких причин:

- нестабільність впливу зовнішніх чинників ускладнює управління підприємством;

© Вировська Д. М., 2017

- спостерігається зміщення акцентів в аналізі з минулого на аналіз майбутнього і прорахунок можливих перспектив;
- необхідність швидкої реакції на вплив факторів, зростання гнучкості підприємств;
- потреба безперервного відстеження змін, що відбуваються у зовнішніх та внутрішніх середовищах підприємств;
- необхідність продумати систему дій із забезпечення життєздатності підприємств задля запобігання кризовим ситуаціям;
- недопрацьовані механізми координації всередині систем управління;
- велика кількість інформації, але мала частка релевантної інформації в загальному складі через недосконалість інформаційного забезпечення;
- прагнення до синтезу діяльності.

Тож є багато причин для того, щоб створювати на підприємствах спеціальний структурний підрозділ – службу контролінгу – для його більш ефективної роботи та чіткого контролю діяльності, перш за все. Основною функцією такого підрозділу буде аналіз й управління тратами та прибутком, отримання необхідної інформації та формування на її основі рекомендацій для прийняття рішень щодо управління підприємством.

Крім того, служба контролінгу проводить економічну експертизу управлінських рішень, пов'язаних з витратами та прибутком, визначає методіку планування діяльності підприємства [2]. Важливим питанням в організації служби контролінгу є питання автоматизації фінансово-господарської діяльності підприємства. Автоматизація дає можливість повноцінного функціонування служби контролінгу. Збір аналітичної інформації має бути максимально автоматизований, щоб уникнути переключень, помилок і зловживань [1].

При цьому важливо, що такі служби обов'язково мають володіти вільним доступом до усієї необхідної бухгалтерської, фінансової інформації та будь-якої іншої необхідної для відображення повної картини – щодо планування, особливостей виробничого процесу. Іншими необхідними вимогами існування служб контролінгу можна визначити:

- повноваження за допомогою інших служб зібрати додаткову інформацію, що потрібна для аналізу тих фактів, що не відображаються в стандартних документах фінансово-економічної звітності;
- можливості швидко донести інформацію до керівників підприємства та управлінців;
- фахівець, відповідальний за автоматизацію контролінгової роботи, що добре знає як специфіку звітності та роботи підприємства, так і технічну сторону питання – різноманітні комп'ютерні програми, які зроблять обробку зібраних даних значно простішою.

Слід зазначити також те, що на кожному конкретному підприємстві служба контролінгу може існувати у найбільш зручній для неї формі. Так, вона може існувати як невелика робоча група або як цілий відокремлений підрозділ підприємства. Незалежно від форми існування вона буде виконувати роль аналітичної служби – забезпечувати актуальними даними про стан роботи організації, її доходів та витрат, а на їх основі складати розгорнуті аналітичні звіти про діяльність кожного центру відповідальності підприємства, робити прогнози щодо показників фінансово-економічного стану як усього підприємства, так і по окремих структурних підрозділах. Цьому сприяє інтегрована система управління. Вона прагне порівняти поточний рівень витрат з попереднім, тобто виявити тенденції; порівняти поточний рівень з

визначеними цілями; визначити найбільші витрати; виявити області для поліпшення; оцінити результативність та ефективність ІСУ. Спеціалісти зможуть це відобразити за допомогою шкали оцінювання результативності, яка передбачає прорахунок параметрів, тим самим кількісно визначаючи результативність та продуктивність роботи підприємства в цілому та зокрема управління та контролю на ньому. [4].

Таким чином, створення служб контролінгу в організаціях України, особливо великих, може підвищити ефективність роботи підприємств, більш швидко та зручно надавати керівникам інформацію, яка необхідна для управління трудовими та фінансовими ресурсами, для забезпечення життєдіяльності організацій та оптимізації її діяльності, а отже, буде ефективним додатковим засобом управління. Організація такої служби забезпечить підготовку управлінців до непередбачуваних умов, аналіз проблем, що виникають під час провадження діяльності, поліпшить координацію дій різних підрозділів на підприємстві, тим самим забезпечивши успішніше його функціонування.

Список бібліографічних посилань (References)

1. Моргун Г. В. Стратегічний контролінг як підсистема стратегічного управління. *Бізнес Інформ*. 2014. N № 4. С. 453–459.
2. Сопко В. В., Ромашко О. М. Контролінг як засіб забезпечення системи економічної безпеки підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 2. С. 176–179.
3. Гарафонова О. І. Контролінг: концептуальні підходи та механізм здійснення змін в управлінні діяльністю вітчизняних підприємств. *Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія Економіка*. 2014. Вип. 2. С. 89–96.
4. Віткін Л. М., Ролько О. Р. Контролінг витрат та оцінювання результативності і ефективності інтегрованої системи управління. *Системи оброб. інформації*. 2016. Вип. 1. С. 164–168.

Одержано 24.11.2017